

Svendsen-utvalget - Høringssvar fra NTL

NTL takker for muligheten til å komme med høringssvar på Svendsen-utvalgets rapport. Den store interessen for utvalgets arbeid og konklusjoner, og den offentlige debatten det har ført til, viser at utvalgets arbeid har vært betimelig og nødvendig. Under følger NTLs kommentarer til rapporten.

Samordning og styring

Utvalget påpeker at det har vært manglende evne i sektoren til å gjennomføre strategiske beslutninger, spesielt på HR-området fordi styringa av området har vært for fragmentert. NTL er enig i denne virkelighetsbeskrivelsen. Det er avgjørende at politiske vedtak vedrørende personellforvaltning- og struktur iverksettes systematisk, helhetlig og effektivt innenfor gjeldende lov og avtaleverk. HR området er per dags dato ikke organisert på en måte som sikrer dette.

Det vil kreve en kulturell endring å endre fokus fra at ansatte skal ha «gått gradene» og tjenestegjort på de riktige stedene, til at riktig kompetanse skal være det avgjørende i tilsettingsprosessene. En slik kulturell endring kan bare lykkes ved kraftig, klar og konsistent styring fra ledelsen. Det å sikre en bedre organisering med tydelige grensesnitt mellom de ulike HR aktørene vil være den viktigste faktoren for økt gjennomføringsevne.

Teknologi, kompetanse og kontroll

Svendsen-utvalget beskriver et samfunn som er høyteknologisk, og hvor mange av truslene er rettet mot nettopp denne teknologien. Suksessfulle angrep vil ha et potensiale til å kunne ramme sentrale samfunnsorganer og sette dem ut av spill. Å gjøre Forsvaret i stand til å møte disse truslene må derfor være en sentral oppgave. Utvalget påpeker at cyber og digitale trusler i liten grad preger utviklinga av sektorene. NTL er enig i at dette er ei utfordring og at Forsvaret i for liten grad har beskyttet seg mot disse truslene.

Videre fremheves den endrede maktbalansen mellom offentlige myndigheter og kommersielle virksomheter som er en følge av tilgang til og kontroll over samfunnskritisk infrastruktur.

Et sitat hentet fra rapporten sier «Norges avhengighet av digitale løsninger innebærer at den som kontrollerer norsk ekom (elektronisk kommunikasjon), har svært stor makt over samfunnet.» NTL mener at denne makten må ligge hos offentlige myndigheter. Å sikre digital suverenitet må være en sentral oppgave for enhver stat og all kritisk infrastruktur må ligge under det offentliges styring og kontroll. Et konkret forslag er derfor at forsvarssektoren tar til orde for opprettelsen av en nasjonal offentlig skytjeneste som driftes av det offentlige og hvor offentlig informasjon lagres på servere som er lokalisert i Norge.

Man sikrer seg ikke godt nok mot digitale trusler dersom man kjøper alle tjenester fra private aktører. Forsvaret har behov for egne fagfolk med tilstrekkelig kompetanse slik at man kan forhindre angrep på norsk digital suverenitet. Dette er like viktig som at det er personell ansatt i forsvaret som sikrer norsk geografisk suverenitet.

Det å opprette en statlig skytjeneste, samt at Forsvaret rekrutterer og utvikler egne ansatte med relevant kompetanse, vil være de viktigste tiltakene for å håndtere trusler i det digitale rom.

Sivilisering

Svendsen-utvalgets rapport anbefaler en sivilisering av Forsvaret på områder som cyber, HR, økonomi, sanitet og andre fellestjenester. NTL deler utvalgets oppfatning da dette vil sikre at personell med rett

kompetanse ansettes for å løse disse arbeidsoppgaver, samt at dette er god økonomi for Forsvaret. NTL mener regelen må være at disse funksjonene besettes av sivilt personell, som er styrkedisponert og at dette reguleres i avtaleverket.

Kompetanse

Forsvaret er tjent med at ansatte har riktig kompetanse til å løse sine arbeidsoppgaver. Oppgaver som ikke er spesifikt militærfaglige må derfor løses av sivile ansatte, slik Svendsen-utvalget anbefaler. Dette vil sikre kvalitet og effektivitet da personell som er utdannet innenfor feltet og til dels har erfaring fra andre sektorer står for oppgaveløsningen. Samtidig vil det være en fordel at militært personell som har kostbare forsvarsspesifikke utdannelser får utnyttet sin spesifikke kompetanse til å løse militærfaglige oppgaver.

Folkeretten

Forsvaret har i de seinere årene konvertert stadig flere sivile stillinger over til militære stillinger på lavere nivå. Cyberforsvaret er en av driftsenhetene hvor utviklingen har vært tydeligst og hvor det kan ha de mest alvorlige konsekvensene. En av grunnene til at NTL har vært kritisk til dette er at vi mener utviklingen over tid vil medføre tap av kompetanse og for stor rotasjon i stillingene. Vi har ikke fått gjennomslag for vårt syn i drøftinger, og blir ofte møtt med argumentet om at stillingene må tilsettes militært av beredskaps-, og folkerettshensyn. Grunnleggende soldatutdanning blir dermed trukket frem som det viktigste for tilsettingsforholdet selv om utførelsen av arbeidet krever høye fagkompetanse innenfor typisk sivile utdanningsområder.

Det faktum at Forsvarets styrkestruktur i dag består av 14 % sivile viser at både folkeretten og hensynet til beredskap ikke er til hinder for at sivilt ansatte både kan ivareta sin egen sikkerhet og bidra i hele kriespekteret. Forsvaret bør øke andelen sivilt tilsatte og disse kan inngå i styrkestrukturen ved tilsetting. Militær grunnkompetanse kan tilføres etter ansettelse og vedlikeholdes jevnlig. NTL anbefaler at Forsvaret systematiser etterutdanningen av militær grunnkompetanse til sivilt personell som skal inngå i styrkestrukturen.

Utllysning av stillinger

For å sikre at den best kvalifiserte kandidaten tilsettes i ledige stillinger anbefaler NTL at man innfører en modell der hovedregelen er at stillinger i Forsvaret lyses ut offentlig uavhengig av tilsettingsforhold. Man kan også lyse ut flere militære stillinger til kombinasjonsstillinger hvor den militære kompetansen kan tilegnes i ettertid. Slik vil man sikre at en rekrutterer bredere. Dette vil også øke sannsynligheten for at Forsvaret finner den kompetansen det er bruk for, samtidig som det sikrer at kvalifikasjonsprinsippet følges. Å lyse ut alle stillinger offentlig vil føre til at man rekrutterer et større kompetansemangfold og være et virkemiddel for raskere å skape rom for mangfold i erfaring og mer relevant kompetanse i Forsvaret.

Det er også mulig å forenkle ansettelsesprosessene ved å innføre et felles ansettelsesregelverk som gjelder for både militært og sivilt tilsatte. Dette vil effektivisere forvaltningen og bidra til høyere kvalitet på rekrutteringen.

Avslutning

NTL ser fram til den videre prosessen knyttet til utvalgets rapport. Vi imøteser oppdrag til sektoren basert på rapportens konklusjoner.

Vennlig hilsen

Ellen Dalen, 2. nestleder

